

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona. — Telefonszám: 14.

Főszerkesztő: Dr. KOVÁCSY ALBERT

Szerkesztőségi tagok:
Dr. VÁLENTSIK FERENCZ, SZEMLÉR FERENCZ
Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Forradalom?

Írta: Hoitsy Pál.

Azzal vádolják a szövetszert ellenzéki pártokat, hogy forradalomba kergetik a nemzetet. A bécsiék régen hangoztatják már ezt a vádat. A közös hadsereg félhivatalos közlönye úgy találja, hogy már benne is vagyunk a forradalomban, miután nem fizetünk adót s nem állítunk katonát. A saját kormányunk körlevelet küldött a vármegyékhez, melyben kifejezést ad félelmének a forradalomtól. Sőt az aggodalmaskodó jó hazafiak között is akad elég, a ki úgy véli szintén, hogy a forradalom felé közeledünk.

Ugy gondolom, hogy túlzás a forradalomtól való félelem.

A forradalom alatt többféle dolgot lehet érteni. A szó voltaképp mást jelent, mint a mit vele jelölni szokás. De közönséges értelmezés szeriut a „forradalom“ kifejezés alatt a nemzet fegyveres ellenállását értik az uralkodóval szemben. Így értik e szót azok is, a kik attól tartanak, hogy Magyarországon kitalál ütni a forradalom, ha a nemzet meg nem tud egyezni hamarosan a királyával.

Már pedig nincs Magyarországon egyetlen okos ember, a ki óhajthatná, vagy megfontoltan óhajtaná a forradalmat. Mert nem is lehetne megcsinálni, meg se lehetne kezdeni. Nincs kívül és nincs mivel. A forradalomhoz katona kell és fegyver, meg pénz kell. A pénzt talán elő lehetne teremteni, de a fegyver, meg a katona, a mi van, mind arra lenne fölhasználva első sorban, hogy épp a forradalmat verjék le velök. Legjobb meggyőződés, hogy nálunk nemcsak hogy senki sem óhajta a forradalmat, de még mesterséges bujtogatással se lehetne abba belekergetni a nemzetet. Mert nyilvánvaló, hogy nevenségesen siralmas lenne minden kísérlet. Még ha az egész nemzetet elfogná is a forradalmi láz, akkor is ott állana velünk szemben a teljes közös hadsereg és még a honvédség is. Tehát a saját fiaink. A mai hadseregek szervezete olyan természetű s különösen a mi hadseregünk úgy van megcsinálva, hogy vele szemben legkisebb kilátása sincs a forradalomnak. Légföljebb a végső kétségbeesés esetében. Akkor, midőn fenekestől fordul fel minden; midőn csak a rabszolgaság és a halál között lehet választani; midőn meghalni diszes, meghajolni gyalázat. De ilyen állapottól hála Istennek, nagyon távol vagyunk s nem is igen hihető, hogy ily állapot elkövetkezzék.

Kicsoda kezdjen ma forradalmat és hogyan? Talán az utca népe összeverődve a piacokon? Egy óra alatt el lehetne minden ily mozgalmat fojtani. Ily döröcségekre kapható lenne talán néhány kétségbeesett alak, kinek nincs mit vesztenie, talán néhány exaltádó is, a ki vakon rohan minden veszedelmebe; de nem kapható rá jelenleg a nemzet semmi körülmények között. Mert ez a nemzet nemcsak azt látja, hogy ily vállalkozásnak nem lehetne sikere, de azt is tudja, hogy nyugodt, méltóságteljes magatartás-

sal, szigoruan ragaszkodva törvényekbe fektetett jogaihoz, egész biztosan ki fogja vivni mindazt, a mihez a forradalom is alig juttathatná.

Igaz azonban, hogy a forradalmakat nem mondva szokták csinálni és nem is rendszeresen. Ott, a hol sikerre vezet egy fölkelés: a nemzet csak végső szükség esetén megy abba bele. Az ily forradalmakat, majduem kivétel nélkül, felülről csinálják. A nép maga rendszerint a szélső határokig megtartja a béketűrését s csak akkor nyul a fegyverhez, ha már egészen a kétségbeesés határáig jutott. Ily esetekben nem látja senki előre, hogy forradalom van keletkezőben, legkevésbé azok, a kik az eseményeket vezetik.

A mi viszonyaink között is csak az az egy eset válhatnék veszedelmessé, ha erőszakosan forgatnák föl a nemzet jogait s fölülről csinálnák meg a forradalmat. Ebben az egy esetben lehetne csak attól tartani, hogy föl szabadul minden szenvedély s elveszti az uralmat a megfontolás.

Csak a kormány csinálhatná meg a forradalmat. Csak azok, a kik a nemzetet vádolják s az ellenzéket gyanusítják, hogy forradalmat akar.

De hát lehetséges-e, hogy ily rövidlátó legyen a kormány s hogy ily rövidlátó politikához megadja beleegyezését a fejedelem? Képtelenség ennek még föltevése is.

Mióta a szerencsétlen XVI. Lajos feje porba hullott, azóta a forradalomtól való rettegettség ugyszólván állandóan foglalkoztatja a fejedelmeket. Még azokat is olykor, a kik alkotmányosan uralkodnak és a kiket a nép szeretete vesz körül. És e tekintetben egy érdekes megfigyelés tehető. A legtöbb uralkodó sulyt vet ugyan a nép szeretetére is, de nem ebben találja a forradalom leghatásosabb ellenszerét. Hanem abban, hogy az utczával, a háborgó tömegekkel nem kell szóba állani. Sem pedig azokat a közóhajokat nem kell teljesíteni, melyekkel a nemzetek követelések alakjában állanak elő. Azt vélték megtanulni a francia forradalom tapasztalataiból, hogy XVI. Lajos ott követte el a végzetes hibát, mikor az első utczai csoportosulásakor a nép közé nem lövetett. Nemcsak Napoleon, de az igen közepes tehetségű Barras is, könnyű szerrel verte le katonáival ugyanazt a párisi csöcseléket, melynek követeléseit előtt a király meghajolt. Daczolni az utczával és mindennel, a mi nem kérelem, hanem követelés: lett ennek folytán sok uralkodó és udvaronc jelszava. Vladimir nagyherczeg néhány hónappal ezelőtt ezzel a jelszóval lövetett a szentpétervári népre, melyet Gapon lelkész vezetett. Magáról Vilmos császárról is tudva van, hogy mily gyakran figyelmezteti katonáit arra a kötelességre, hogy császáruk parancsára a saját testvéreikre is sortűzet kell adniok. Hogy mennyire irtóznak nálunk is az utczától: általános tudva van.

Pedig maga a kiinduló pontul szolgáló föltevés hamis. XVI. Lajosnak nem az volt a balvégzete, hogy engedett, hanem az, hogy meg-

csalta a nemzetét. Látszólag mindenbe beleegyezett, elfogadott minden követelést, de titokban alkudozást folytatott és egyetértett a nemzet ellenségeivel, kiknek serege ott állott a határon. Ezért kellett elbuknia.

Károly angol király az ellenkező politikát követte; soha sem engedett és mégis fejét vették. Egész a végsőkig vitte azt, a mit ma a forradalom leghatásosabb ellenszerének tartanak sokan. Visszautasította állhatatosan nemcsak azt, a mit az utca kívánt, de azt is, a mit a parlament mint követelést terjesztett eléje. Ugyancsak erős rendszabályokhoz nyult, míg kezében volt a tényleges hatalom. Behatolt a képviselőház ülésébe is katonák kíséretében, hogy eltávolítsa onnan az ellenzék vezéreit. S nem tanult meg engedni akkor sem, mikor el volt hagyatva végleg, mikor csatát veszített, elszéledt a serege s cserben hagyták azok is, kikben leginkább bizott. Mikor már a skótok fogságában volt, akkor is úgy bánt még az országgyűlés hozzá küldött követéivel, mintha közönséges lázadókkal állana szemben. Pembroke és Suffolk grófokat, a küldöttség vezetőit ki se hallgatja, gunynyal illette küldetésöket, napokig várakoztatta őket s végül is visszutasította ajánlataikat. Mikor azután Holmyba hozták fogoly gyanánt s újra alkudozni próbáltak vele, maga elé se engedte a küldötteket. „Mindig jó társaságban éltem — mondta Berkley-hez — és e barmokkal semmi közösséget sem vállalok.“ Még a végső veszedelem napjaiban sem tanult meg engedni. Szökése után elfogták újra Wight szigetén, de újra békés megegyezést óhajtottak vele. A parlament újból küldöttséget menesztett hozzá, melynek tizenöt tagja között csak kettő volt olyan, a ki nem lett volna őszinte híve a békének. A küldöttség nagy állhatatossággal kérte a királyt, hogy szentesitse az országgyűlés határozatait s teljesítse a nemzet óhajait. Három teljes hónapig tartott az alkudozás s végül is kijelentette a szerencsétlen fejedelem, hogy az országgyűlés határozatait az ő királyi jogait csorbitanák meg és így azokat semmi körülmények között sem fogja elfogadni soha. A mellett az alkudozások ideje alatt is folyton fondorkodott a saját nemzete ellen s Ormond-nak utasításokat adott, hogy lázítsa föl Anglia ellen az ireket. Az ő példája klasszikus bizonyosság marad örökké arra nézve, hogy milyen nehéz egy lojális nemzetet belekergetni a forradalomba. Attól a pillanattól kezdve, hogy a parlament megtagadta a meg nem szavazott adók beszédését, hét esztendő telt el a király haláláig s e hét esztendő alatt állandó háborut folytatott az uralkodó a saját uépe ellen. S mégis akkora volt a ragaszkodás személye iránt, hogy csak meg kellett volna Londonban jelennie s lelkesedéssel üdvözölte volna az egész nép. Semmitől sem tartottak ellenségei annyira, mint éppen ettől s szigorú intézkedéseket tettek arra nézve, hogy ebben megakadályozzák. De az ő példája klasszikus bizonyosság a mellett is, hogy az alkotmánynak folytonos lábbal tiprását, nem

nézi el a leglojalisabb nemzet sem. S bizonyosság arra nézve is, hogy nem a fejedelmek engedékenységse szüli a forradalmakat.

A magyar nemzet bizonyára nem kevésbé lojalis, mint az angol. Semmi sincs e nemzettől távolabb, mint a forradalmi törekvés. Ellenségeinknek telnék abban egyedül öröme, ha ily ostobaságba tudnák belekergetni a magyart. Se fondorkodás, se hecczelés, se ármánykodás nem fog azonban céltni érní. Ez a nemzet tudja jól, hogy mig törvényes alapon áll, addig nem érheti oly veszedelem, mely rája nézve végzetes lehet. Nálunk csak felülről, a kormány által elkövetett jogtalanságok és alkotmány sértések egész rendszere által lehetne előkészíteni a forradalmat s csak maga a hatalom tulkapása tudná annyira elkeseríteni ezt a nemzetet, hogy megfélekedezzék az észszerűségről s a szenvedelmek karjába vesse magát. Ellenségeink ezt óhajtják. De ettől remélhetőleg meg fog bennünket kímélni a magyarok Istene!

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, okt. 6.

Furcsán fogják fel Bécsben a magyar nemzeti mozgalmakat. Nem lehetnek katonai engedmények, nem lehet önálló vámterület, nem lehet az ország önállóságának érvényesülni a külföld előtt. Mert — mondják ők — az önállóság kivívása után a magyarok tüstént a personál uniót követelik, végül pedig detronizálják a dinasztíát. Ebben a felfogásban a rossz lelkiismeret nyilatkozik meg. Valjon juthat eszébe egy nemzetnek bármimemű különválás és detronizáció, ha elégedett, ha jól kormányozzák, ha jogait, alkotmányát tiszteletben tartják, ha érzi a vele szövetséges ország méltányosságát, uralkodója szeretetét. Ez esetben esztelenség lenne válni, elszakadni és nem törekedni erre legforrongóbb vezetői sem. A midőn pedig Bécs folyton attól tart, hogy Magyarországot elveszti, erre a félelemre a lelkiismeretének furdaló szava vezet, mivel maga tudja legjobban, hogy Magyarországnak joga van az elégedetlenségre, a háborgásra és a különválásra. Hátha jobban boldogulna új helyzetek között? Tessék boldoggá tenni Magyarországot, még pedig a szerint, a mint ezen szabad nép értelmezi a boldogságot, akkor aztán egyszer-mindenkorra elhallgatnak Magyarországon a zavarok, Bécsben pedig elcsittulnak a rossz lelkiismeret szemrehányó beszédei!

*

Október 3-ikán nagy napja volt a nemzeti küzdelmek történetének. A szövetség ellenzéki pártok délelőtt külön-külön gyűléseztek. Már akkor kitűnt, hogy a szövetség pártok lelkesedése nem lankadt. Az utóbbi események emelték tetterejét. Teljes egyetértéssel folytatják továbbra is a nemzeti harcot.

A pártoknak délután tartott ülésén ez a lelkesedés és egyetértés még fényesebben bizonyosodott be. A nemzet akarátának képviselőit nem tartja fenn megkezdett útjában, semmi földi hatalom. Mindenki át van hatva annak tudatával, hogy a nemzetre, még sok súlyos küzdelem vár. A győzelem végre mégis a nemzeti ügy diadalával végződik.

Az ülés hangulatán uralkodik Apponyi Albert grófnak, a függetlenségi párt által elfogadott indítványa, melynek értelmében tiltakoznak a képviselőház örökös elnapolása ellen. Követelik az ülések folytonosságát és választ követelnek a többség feliratára. Csak így torolható meg a nemzet ellen elkövetett sérelmek.

*

Az idej októberben nem lesz katona karácsony. Három keserves esztendő kiszolgált magyar bakák, „öreg harcosok“ abba hagyhatják a távollevő „kis napok“ számlálását, sorontartását, nem érdemes immár számolgatni, mert nem lehet ugy sem a végét tudni annak, a minnek nem lehet tudni a hosszát. A levegőben lóg a kétesztendei szolgálat kérdése. Állítólag rájöttek már a főgenerális urak is, hogy nagyon elég, ha annyit követelnek is el egészséges,

dolgos és szükséges ifju emberek életéből, legszebb és legdrágább korából a kaszárnyának és ime, rácsufol a valóság a szegény magyar fiukra, hogy a három esztendőt is keveslik tőlük.

Az idej októberben nem lesz civíl a kiszolgált katonából. Megint nem eresztik haza az öreg bakákat, mert nincs ujoncz, a kire ráraják a borjut, amely a válláról lekerülne. Czipelnie kell tehát tovább, hogy meddig, azt csak a jó Isten tudja. Nem mehet addig, a mig a kaszárnyát meg nem töltik mások, mert a kaszárnyának mindig tele kell lenni. Lehet üres a magtár, üres a műhely, lehet üres a parlament is, de a kaszárnyának félig sem szabad üresnek lenni. Ki puczolná akkor a bakkancsot, a gombot, a szuronyt, a kétfejű sast a csákón, meg az övön, szóval ki védelmezné az országot, ha a kaszárnyából eleresztenék haza a katonákat, a kiknek jussuk lenne már, hogy hazakeressék őket? Teljes részvétellel gondolunk a szegény öreg bakákra, a kiknek a benntartó miniszteri rendelet ime a nyakába sóz egy határozatlan új porciót a gyöngyölet gyönyörűségeiből.

*

Egy idő óta a politika háttérbe szoritotta a pénzügyi aggodalmakat és az államkincstár helyzetének vizsgálatát. Alig tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a szükség mihamar előtérbe helyezi ezt a szempontot is.

Módunkban van illetékes helyről szerzett értesülés alapján az állam pénzügyi helyzetéről a következőket írhatni.

— A pénzügyminiszter megkezdte immár a budapesti nagy bankoknál elhelyezett pénztári készleteknek bevonását. Kétségtelen, hogy a bevonás lassan és óvatosan fog történni és a pénzpiacot nagyobb megrendülésnek ki nem teszi, mindazonáltal a bankok a kamatozásra elhelyezett pénztári készletek felett nem diszponálhatnak többé olyan szabadon, mint eddigelé és bizonyos mértékig az összegeket rendelkezésre kell tartani a pénzügyminiszternek. A magyar kincstár szükséglete közvetlenül nem nyomasztó. A pénzügyminiszter anyagi eszközökben közvetlenül nem szűkölködik. A decemberi és januári szelvények fedezetét a fizetési helyeknek már kiszolgáltatták. Az adómehtagadás következtében való pénztári csökkenés eddigelé 80 millió koronára rug és inkább csekélyebb, mint a mily hiányért aggódtak volna. Eppen ezért teljesen felesleges e pillanatban az a kérdés, hogy a kormány mikor lesz kénytelen függő pénzoperációhoz fordulni s meddig lesz képes a mai eszközökkel boldogulni. Az őszre és a folyó évre ez az eshetőség már egyáltalán nem jöhet kérdésbe.

*

Fejérváry Géza báró itthon van és tanácskozik társaival; Bécsben pedig folyik a tanácskozás az ő programja fölött, melylyel őt fogják ismét ügyvezetővé kinevezni. Itt Budapesten biztosra veszik ma is, hogy Fejérváry lesz az, kire a király újból rábizza az ország megrekedtt szekerét. Fejérváry különben legközelebb újból felmegy Bécsbe és ha tényleg ismét ő kapja meg a megbízást, akkor a kabinetjét ki fogja egészíteni két új taggal. Hogy kik legyenek azok, arról még hallgat a krónika. Az bizonyos, hogy Fejérváry mint miniszterelnök tér vissza Bécsből s hogy társai közül megmaradnak azok, a kiknek kormányzati eszméit vállalja a király. A kormányzati eszmék közül ma is legélesebben áll előtérbe az általános választójog kérdése, a melyért Kristóffy ment a tűzvonalba. Mondják, hogy eredeti tervétől sokban el kellett térnie, a király kívánságára, de ez is csak hír és találgatás. Addig, ameddig Kristóffy József nótájából nemhalljuk, hogy ebben a dologban mi a további terv, hiába minden kombinálgatás és üres szócséplés volna bármí magyarázatot is hozzá fűzni.

Nemzeti progresszió.

Székelyudvarhely, okt. 7.

A mai válság a nemzeti progresszió, vagyis fejsződés hullámmelkedésével kapcsolatos. Már közel négy éve, hogy ez az emelkedés elkövetkezett. Hatalmas erejével betört a parlamenti és kormányzati viszonyokba, nem hagyván pihenést és szabályos kormányzást. És a válság nem ér addig véget, a mig a nemzeti progressziónak megfelelő eredményeket el nem ér. Féleredmények, ideiglenes békekötések csak

kitolhatják a végleges megoldás idejét, csak hosszabbá tehetik a válság lebonyolítását, de teljes és állandó béke addig nem lehetséges, a mig a nemzeti fejlődéssel arányban, a közszellem igényei nem teljesednek.

És a teljes és állandó béke is csak relativ fogalom. Örök béke nincs és nem lehet sem a hatalmi, sem az alkotmányos viszonyokban. Az előre-, vagy a visszafejlődés a küzdő tényezők viszonyaiban mindig új és új harcot idéz föl, melyet rövid béke fejez be, hogy a harc újra kezdődjék. Az egész világon ugy van ez, de sehol annyira, mint nálunk, Magyarországon. A korona és a nemzet általános küzdelmeibe nálunk, Mohács óta, elsőrangú nemzeti s nemcsak társadalmi és osztálykérdések vegyültek. A nemzet nagy meggyengülései szinte mindig felidéztek a császárságra támaszkodó királyi hatalom vállalatait a magyar alkotmány ellen. A Habsburgok első századában a küzdelem vallási alakot öltött, de Bocskay és Rákóczy vezérlete alatt a protestánsok diadalával végződött.

A Habsburgok világhatalma ellen felvonuló európai visszahatas tette ezt, nemzeti hőseink nagy-szerű erő kifejtése mellett, lehetségessé. És el kellett következnie annak a történeti ellenmondásnak is, hogy a török uralom, mely ledöntötte a magyar nagyhatalmat, nemzetünk törhetetlen ellenállása mellett alkotmányunk bizonyos irányban való védelme gyanánt jelentkezhetett. Bécs mindig attól tarthatott, hogy az elégedetlen magyar urak a törökkel szövetkeznek, mint a hogy Tökölyi idejében meg is történt. A császári hatalom összeroskadásának s az ozmán uralom letörésének arányában a bécsi kormányok mindig kevesebb aggodalommal nyultak a magyar alkotmányhoz. A számban és erőben megfoglyatkozott magyar nemzet az európai viszonyok átalakulása miatt mindinkább kevésbé számíthatott szövetségességre.

Az időleges vérengzéseknél, üldözéseknél és jogtiprásoknál maradandóbb jelentőségűek voltak az alkotmányunkon tett változtatások, a melyek azonban alkotmányunk szerkezetét és csontozatát nem érintették. A nemzeti depresszió századát, mely Buda felszabadításától II. József uralmáig tartott s melynek komor homályát csak II. Rákóczi Ferencz fényes szabadságharcza szakította meg, mint a borus égen átvonuló ragyogó meteor, a királyválasztás kétszeri korlátozása s a pragmatika szankció jellemzik. Egyikből sem támadt a nemzetnek tényleges kára, sőt a pragmatika szankció, habár az együttbirtoklást és kölcsönös védelmet kimondta, alkotmányunk egyik főpillérévé lett. De a nemzet jogainak bár ily mértékű korlátozása is gyengülésre, depresszióra mutat. Am mégis azon lehet csodálkozni, hogy a török háborúk és szabadságharcaink következtében alig pár millióra lefogyott magyar nemzet meg tudta védelmezni alkotmányát és életét. Sőt e század második felében már kezdtek mutatkozni a nemzeti progresszió első jelenségei. A hét éves háboruban a magyar vitészet ismét megtanulta bámulni a világot s ez a vitészet mentette meg a monarchiát.

És a nemzeti progresszió II. József uralmának végétől kezdve állandó jelenség, a melylyel kapcsolatos nemzeti és állami átalakulásunk, melynek gyökerei egész idáig nyulnak vissza. A számban és kulturában mindinkább növekvő magyar nemzet nem szűnt meg többé vagy jogait ünnepiesen kijelenteni, vagy pedig elvett és elhomályosított jogait visszakövetelni.

Különösen a hadi felségjog tisztázása volt a hosszú küzdelem és vitatkozás tárgya. Épp a vezérlés és a vezényszó, valamint a katonai nevelés nagy kérdései foglyalkoztatták országgyűléseinket és politikusainkat a tizenhatszodik század végén és a tizenkilencedik század első felében. A nemzeti újjászületés és fejlődés vagyis egy hatalmas progresszióhullám idején, 1825-től 1848-ig nyilatkoztak meg mindig erősebben a nemzeti követelések. Most már a rekonstruált, sebeiből felépülő, halálos álmából felebredő magyar nemzet beszélt. Nem mint azelőtt, egyes vidékek, vagy egyes lelkes főurak csoportja — mert nemzetünk és államunk akkor szerteszét volt tagolva — hanem az egységes és megerősödött magyar nemzet. A nemzeti progresszió e hatalmas és erős hulláma Béccsel szemben kivívta a nemzeti ügy diadalát s csakis egy európai nagy hatalom katonai ereje ragadta ki Magyarországot kezéből diadalának gyümölcseit.

Ekkor már körülbelül négy millió lélekszámra ment csak a fajmagyarság tömörülése s e tömörülést kiegészítették ama derék polgárok százezrei, sőt milliói, a kik a mesterségesen szított hazaárulás

ellenére hivek maradtak a magyar nemzeti ügyhöz. Ekkora nemzeti tömörülést nem lehetett többé megsemmisíteni, sőt tartósan elnyomni sem.

Igy érkezett a magyar nemzet, elnyomtatása korszakában támadt újabb progresszió árja és a külföldi események által vitetve a kiegyezés révén. Ez a hullám már gyengébb volt, de elégséges arra, hogy a kiegyezés létrejöhessen. A gyengeség jele volt a nemzetiségi törvény, a nemzetiségi egyházaknak adott, szinte egységontó kiváltság. De el kell ismerni, hogy Deák és Andrássy alkotása e téren sem adott fel nemzeti jogot. És ki tagadhatná az 1867-iki kiegyezés nagy értékét a nemzetre s jövőjére? Ki tagadhatná, hogy ez a kiegyezés valóságos révpárt volt a viharoktól vert magyar nemzeti ügy hajójának számára?

A kiegyezés ellen sok dolgot fel lehet hozni, különösen alkalmazásának szelleme ellen lehet kifogást tenni. De ki tagadhatja, hogy ugyan ez a kiegyezés tette lehetségessé a magyarság megerősödését és kifejlődését, azt az immár felbonthatatlan, hatalmas magyar tömörülést, melynek kifejezője a magyarság megkétszereződése, nagy, nem magyar ajku tömegeknek a magyarságba való felvétele s a heterogén elemeknek meggyengülése. Végre a magyarságnak, minden jogos panasza ellenére is nagy kulturái és gazdasági kifejlődése.

Ki nem látja a nagy Alföldön és a hatalmas dunántul s a viruló és magyarosodó városokban a magyar nemzeti erő kibontakozását s mindig hatalmasabbá váló egységét? Valóságos és örvendetes progresszió ez, melynek elmaradhatatlan következményei vannak és lesznek belpolitikánkban s a közügyekre vonatkozólag. Nem a kiegyezés megváltoztatásáról van itten szó, hanem ama jogok érvényesítéséről, melyekkel a nemzet mindig birt s a melyeket Deák alkotása meg nem szüntetett. És nem is minden jogunk érvényesüléséről van szó, hanem csak jogaink egy töredékéről. Annyiról, a mennyi megfelel a jelenlegi nemzeti progresszió emelkedésének. Csak annyiról, a mennyi érvényre jut a közös intézményekben s névszerint a magyar hadseregben, a paritás kapcsán a magyar államiságot.

A belügyekben sem érvényesíthetjük a nemzeti progresszió jelen hullámánál minden jogunkat. Ma még nem tesszük napirendre a nemzetiségi egyházak s a nemzetiségi törvény kérdéseit. Ez idő szerint csak felszabadítjuk a magyarságot a helytelen választási törvények uralma alól, a melyek mesterségesen háttérbe szorították s a kerületek beosztása által előnyben részesítették a nemzetiségeket. Erélyesebb és nemzetibb politikát követünk belügyeinkben, különösen a magyarság kifejlődésére vetve ügyet. Hisz minden nemzeti vívmányunkat legelső sorban a magyarság nagyobb számbeli és kulturái tömörülésének köszönjük. Ennek fogjuk köszönni jelen nemzeti követeléseink sikerét is.

És akkor a rákövetkező szerencsés és békés korszakban újabb és még hatalmasabb nemzeti progresszió jön létre. A magyar nemzetnek oly számbeli, kulturái és gazdasági megerősödése, hogy ez újabb igényekkel fog fellépni.

Az életet és a fejlődést nem lehet megállítani. Ugyanabban az állapotban nem maradhat semmi, vagy előre halad, vagy visszafelődik. Az élet sejtjei vagy erőteljesen duzzadnak, vagy összezsugorodnak. A népek életfája vagy új és új galyakat hajt, vagy korhadásnak indul, avagy letöri a zivatar. De a zivatar lehetősége nem tartja vissza a büszke tölgyet, hogy szerteszt ne terjeszse koronáját s e gyönyörű korona ágait az Istenadta szabad levegőbe. — **i h.** —

UJDONSAGOK.

Székeljudvarhely, okt. 8.

Egyről-másról.

A Magyar Gazdaszövetség, a melynek az a célja, hogy a kisemberek sorsán javithasson, legújabbán igen okos dolgot gondolt ki. A földbérlet szövetkezetek alakítását vette tervbe.

Ez az eszme fontos szociális feladatok szolgálatában áll. Tudjuk, hogy Magyarországon több millió hold föld van bérlők kezében, a mely földet legnagyobb részben egyes bérlők védik. Ott a hol a bérlők lejárnak, a Gazdaszövetség támogatásával kiscgazdák és földmivelő munkások fogják a földbirtokot kivenni ezután hasznóba.

Üdvözljük a Magyar Gazdaszövetséget, mert ezen gondolata józan és komoly, eleven és mélyreható. Többet ér, mint a szellemi erők kapitalisából ömlő aranyzavak bokréta, mert megvalósításával a népek ezreinek ajkán csendül fel a hálaadó szó azo-

kért, kik az ország népének kenyeret, földet adnak.

A föld! Mily fenséges erő rejtőzik azon a fekete rögökön, azon a sárga agyagon, azon a szürke homokon! Miga silány szikestalaj is, titkos erővel vonzza magához az áldott kenyér kérgestenyérű parasztját. Egy-egy darabka föld jellemképző, hazafiságra indító eszköz ebben az országban, hol daloló népek hasítják a barázdákat, égető nap hevében aratják a kalászos búzát. A varrótű, a kalapács, a ráspoly is szünetel mikor aratnak a szántóföldeken, mikor a termés learatása forog szóban.

A földmivelő nép minden sóhaja a földje felé száll, ezt nézi aggodalommal, mikor a felhőfoszlányok veszedelmes torlódása jeges esőt jósol, az csal ajakára mosolyt, mikor a bujvetés eleven levelein megül az esthajnal, a pacírta szóval üdvözölt reggel harmata, ettől búcsuzik sirva, mikor a gazdagodás démona Amarike felé űzi. Sívárgó lelke mindég azon a gondolatokon munkál, hogy mentől több földje legyen és ha el is indul a kivándorló hajón Amerikába, a hol úgy hallotta, hogy ott nagy a kereset, egy szép napon még is hazajön, itthon földet vásárol és tovább szántja a földet, a mely neki a legszebb foglalkozása.

Mikor a nép csüggedő lelkének tanúságait a Magyar Gazdaszövetség figyelembe veszi és bérlőszövetkezeteket óhajt létesíteni, a sajtónak a győzelmén kötelessége, hogy a társadalom vezető embereit segítségét kérje, a hazafias misszióhoz.

Mert mit akar a Gazdaszövetség? Ha a község határában, a birtokokon lejár a földbérlet, ő maga anyagi támogatásával akar segíteni a kisemberek szándékán. Azt akarja, hogy a bérleti vállalkozásban a legszegényebb de tisztességes, becsületesnek ismer ember is résztvehessen, kevés pénzzel, könnyen törleszhető kölcsönrel.

Azt akarja, hogy a nép maradjon itthon. Maradjon itthon a java, a tevékeny munkás. Azt akarja, hogy a távollevőket is, az édes hazába vonzuk. Kevés úgy is itt a nép, valamennyi érdemesére szüksége van a hazának, hogy erősödjünk, fejlődjünk és minden körülmények között lehessen a nép erejére támaszkodnunk.

Csak úgy fog ez a nép nagy alkotásokat keresztül vinni, ha asztalán kenyér lesz, ha sok ember, sok munkaerő vetélkedik egymással a különbömben munka létesítésén.

Korszakalkotó eszmének nevezzük, mert megvalósulásával látjuk az új Magyarország népének boldogságát, a magyar föld gazdaságosabb kezelését, a melylyel a nép vagyonhoz jut. És ennek eredményeképpen nem tud majd ezrével a nép — Amerikába.

E gondolat megtestesítésével — a földbérlet szövetkezésnek nagy jövőt jósulunk, szinte látjuk a vissza költözőt népet, hogy hazajöttében mint dübörög talpa alatt a föld, melyre a nép leborul, hogy vele érintkezzék, azt soha többé el ne hagyja, s e föld legyen az: mely élte és eltakar.

Megyei közgyűlés. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága f. évi 2-ik rendes közgyűlését 18-ikán tartja meg. A tárgysorozat a megyei költségvetést, pótdadó előirányzatokat, kormányrendeleteket, hivatalos előterjesztéseket, szabályrendeletet, választásokat, közügyi ügyeket, átiratokat, kérvényeket, megkereséseket ölel fel, mintegy 375 pont alatt.

Ugron Gábor mandátuma. Ugron Gábort vétkes bukás címén a törvényszék pénzbüntetésre ítélte el. Ez alkalmából bizonyos körök kárörömmel hirdették, hogy Ugron Gábor — ha az ítélet jogerős marad — nem lehet többé képviselő. Ez a felfogás egészen téves. Az 1874. 33. t.-cz. (választási törvény) 13. szakasza, második bekezdésében a „hamis bukkást” jelzi olyan deliktumnak, a melyben jogérvényesen elmarasztalt egyén, képviselővé nem lehet. Ámde Ugron nem „hamis bukkásért” a minék a jelenlegi büntető-törvénykönyvben a „csalárd bukás” felel meg, hanem „vétkes bukás” címén marasztalták és politikai jogainak felfüggesztését mellőzték. A vétkes bukást az különbözteti meg a csalárd bukástól, hogy a vétkes bukásnál hiányzik a hitelezők megkárosítására irányuló szándék. Éppen ezért a vétkes bukkást nem is lehet nyereség vágyból származó deliktumnak tekinteni. Ez merőben formai deliktum, mely bizonyos törvény által előírt cselekmények elmulasztásából áll. A vétkes bukkást helyes felfogás mellett nem lehet meggyalázó jellegűnek tekinteni. Ugront tehát ez az ítélet, ha ugyan jogerőssé válik, nem gátolhatja abban, hogy a politikai pályán továbbra is tényező maradjon.

Oktober hatodika. Pénteken volt az örök emlékü nap; a magyar vértanúk napja, a hazafiság vallásának mindszentek napja! Budapesten ünnepeltek, országszerte imádkoztak. A nemzet szive dobogott; az egész nemzet ajka áldást rebegett. Áldás emlékükre, áldás szellemükre, áldás hazánkra, melyért ők meghaltak! Régen volt már, hogy kiszenvetnek Batthyány és mártír-társai a fővárosban, s a halhatatlan tizenhárom — Aradon. Egy félszázad mult el azóta keserves bánat és kétségbeesés — s később vigasztalódás és remény közt. A gyermekek, a kik akkor távozni látták atyjukat, hogy életüket és vagyonukat vigyék el a haza oltárára: őszbeborult férfiak lettek azóta. Az özvegyek, kik siratták halottaikat, már rég követték férjüket a sirba. És mégis él az emlék: s a vértanúk alakja ragyogva bontakozik ki a mult idők szenvedéseinek homályából; tetteiket a dicsőség fénye körbeveszi; haláluk napja az egész nemzet gyászünnepe lett. Nem kell többé láncokat hordoznunk; nem kell többé suttogva beszélnünk a honszerelemről; nemzetünk állhatatossága kivitva már a szó, a toll, a gondolat szabadságát, és ezekből fegyvert kovácsolva, tovább fog küzdeni mind addig, míg meg nem valósul az, a miért vértanuinak meghaltak. Fölépítettük rombadölt oltárainkat: megkoszorúzzuk halottaink sirját s lelkünk hallani véli a hősi csaták zaját. A honfivér megteremékenyítette hazánk szent földjét, mely virágokat terem vértanuinak sirhalmán. A gyász, mely vigasztalhatatlannak látszott, lefoszlik az izmosodó nemzet tagjairól; a szenvedés, melyet reménytelennek hittünk, meghozta gyümölcsét: meghozta a hitet, a reményt! De nem hozott meg mindent, a mit megszereztünk: nem hozta meg azt, a miért vértanuinak meghaltak. Messze van még a cél; messze van még a függetlenség és szabadság fölszentelt temploma. Nehéz, göröngyös ut vezet föl odáig. Hányan fognak kidőlni, míg odaérnek? Hány évet fognak hozzászámítani utodaink ahhoz a félszázadhoz, amely most elmúlt? De ha lankadnánk a küzdelemben: vértanuinak emléke buzdítana; ha kidőlnénk: lesz, a ki majd a helyünkbe lép. Egy nemzet fohásza szállt e napon a Mindenhatóhoz, áldást kérve a vértanúk szellemére!

Városi közgyűlés. Mult számunkban említettük, hogy *Gothárd* polgármester a városi képviselőtestületet előreláthatólag 5-ikére közgyűlésre egybehívja. Ez összehívás közbejött akadályok folytán nem törtenhetett meg.

Koncz Margit †. Pereg a levél, hull az ágról s a futó szellő betakarja a levelekkel a letarolt földet. Az öreg erdő vén fáit közt hideg szellő sivit végig; temetői hangulat vonul át a földön és nyomasztó érzése lassan ereszkedik alá, mely megfogja mindnyájunk lelkét. Dohos párak kelnek ki s a fü fölött halál érzete árad szerte szét. Az égen költöző madár száll, sirva hívja társát. A közelgő elmulás félelme látszik. Borongó az ég; a föld ugar és pusztaság, fakó zöld fü földi be megsárgult kebelét. Egy sereg virág-kóró szárad mindenfelé; az az utolsó szál virág volt valaha, a miről már csak álmodni lehet. Óh mily szomorúan, fájdalmasan illeszkedik bele e temetői hangulatba a Koncz Margit halála. A tavasz az ő zöld lombjával, rózsájával, éltető, reményt keltő napsugarával: az őszi haldoklásba, enyészetbe lépett. Óh milyen rettenetes képtelenség, oh milyen szörnyű lehetlenség, mely most, ime, valóra vált. Leánykora legszebb idejében, viruló fiatalága tavaszán ragadta el a halál, övéinek végtelen fájdalmára, minden ismerősének nagy szomorúságára. Olyan volt e fiatal lány élete, mint egy bájos mosoly, mely mindenüvé friss kedvet visz, ahol fölcillan; leánypajtásainak kedvence volt, mindenkit elragadott gyöngéd lelkülete és kedélyének melege, aki mindenkit szeretett és akit mindenki szeretett és mindenki megsiratott és amit oly nagyon igazolt az a részvét, mely őt halálában körülvette, s elkísérte utolsó útjára, oda, ahonnan nincsen visszatérés. A veszteség olyan nagyon lesújtó, hogy zugolódás nélkül való türe a hittel és bizodalommal telt erős lelket is próbára teszi. Mi bizunk benne, hogy a szülők, kiket ez a csapás úgy megrendített, megnyugvást találnak, Istennek tetsző életet élven, emberi kötelességeik hű teljesítésében, melyek eddig is erősítették a közért való, tiszteletet keltő munkásságban; a fájdalomban enyhülést lelnék többi családtagjaiknak szeretetében, ismerőseiknek és barátainak igaz, mély részvételében. A kedves halottat 5-én délután helyezték örök nyugalomra a ref. temetőben levő családi sírboltba. A sírnál *Vajda* Ferencz ref. pap mondott igen szép beszédet,

mely után lebocsátották a koporsót, mely annyi szeretetet, annyi reményt visz magával és annyi fájdalmat hagyott itt hátra... Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki: Nagysolymosi Konez Ármin gyógyszerész és neje Heissinger Klórida úgy a maguk, mint gyermekeik: Lajos, András, Mariska, Ármin, Gyula és Árpád, valamint számos közel és távol álló rokon nevében, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett leányuk, testvérük és rokonuk Margit, életének 19-ik évében, hosszas és nagy türelemmel viselt betegségben, folyó év és hó 3-án reggeli fél 5 órakor megszűnt élni. Örökre elnémultak azok a szülők iránt mindig gyöngéd szeretetre és gyermeki hálára, testvérek, barátok, ismerősök iránt mindig a szeretet kifejezésére nyíló ajkak... Elköltözött... magával vive a legszebb remények gazdag bimbóját... és szédült reményeink omladékain méltán omolnak könnyeink... Mig élt szüleinek öröme... s mig élnek bánata. A drága halott hült teteme f. hó 5-én d. u. 1/2 3 órakor fog a szülői háznál tartandó ima után az ev. ref. temetőben levő családi sírkertben, örök nyugalomra elhelyeztetni. Legyen alma csendes, emléke áldott!

A király nevenapja. A csendes, őszi verőfényben szerdán reggel száz meg száz harang szava remegtette meg a levegőt szerte az országban. Milyen szavában magával ragadta a magyar nép imáját, mely e napon, a király nevenapján felszállt az eget úrához: Tartsd meg magyarok Istene a magyarok öreg királyát. Engedd, hogy élete őszen ragyogja be csendes verőfény. Csaknem félszázadja, hogy a magyar szív szeretete összeforrott öreg királyunk szíve melegével. Küldj most élete alkonyán világosságot királyunk lelkébe s ne engedd, hogy a bécsi ármány újra diadalmaskodhassék benne. Ne engedd, hogy a kamarilla hatalmába kerítse szívet és így elforduljon magyar népétől, mely igaz szeretettel van irányában. Engedd, hogy a király megértse nemzete vágyait, s így helyreálljon újra az összhang, egyetértés a két fél között. — E napon városunkban a róm. kath. plebánia templomban istentisztelet volt, melyen a hivatalok testületileg jelentek meg.

Esküvő. Föder Ottó Kolozsvári tb. főjegyző, polgármesteri titkár okt. 14-én délután 4 órakor esküszik örök hűséget Székelyudvarhelyen, özv. csolti Anka Péterné bájos és kedves lányával: Valériával.

A sz. kereszturi Áll. tanítóképző-intézet mult tanévről szóló értesítője a napokban jelent meg. Az értesítőt Ujváry Mihály igazgató szerkesztette, ki nagy gonddal állította össze az adatokat, melyekből az intézet története, s az elért eredmény kitűnik. Az intézetbe 94 növendéket vettek fel, noha csak az I. évre való felvételt 77 ifju folyamodott. A tanítást 5 rendes, 3 segédtanár és 1 háziipari-tanító végezte. Az évfolyamán a miniszter mintabaromfi-telepet, mintaméheszt létesített, míg a folyó tanévben életbelép a gazdasági irányú ismétlőiskola, mely maga után fogja vonni egy népies mintagazdaság felállítását. Az intézet sajnos még a jövő évre is a jelenlegi osdi épületben marad, melynek berendezése, felszerelés oly primitív, hogy az egészségügyi kivánalmaknak is távolról sem felel meg. Az új, modern intézeti palota építési költségeiről már az 1904. és 1905. évi költségvetés gondoskodott, amennyiben 340 ezer koronát két részletben irányzott elő, azonban az építkezéshez csak a törvényen kívüli állapot megszüntével kezdhetnek. A tanárkar egyik kiváló tagját veszítette el a mult tanévben. Ugyanis Bodor Miklós hosszas szenvedés után májusban jobblétre szenderült. A jeles pedagógust, tanítványait érző szívvel szerető tanárról Sándor Domokos tanár irt igen szép nekrológót a füzetbe. A minisztérium az ösztöndíjátalányt lényegesen felemelvén, jelen évben közös étkezés szervezése vált lehetővé. A helyi viszonyok miatt három vállalkozóval kellett szerződniek s így a növendékek 3 különböző helyen étkeztek, mely körülmény az ellenőrzést felette megnehezítette. Ebéd, vacsora, reggeli havi 22, ebéd, vacsora havi 18 és reggeli havi 4 koronába került személyenként. Az intézet résztvett az országos tornaversenyben, amikor a tornacsoport 2 győzelmi és 3 elismerő oklevelet szerzett, 5 növendék pedig ezüst- és 12 növendék bronzérmét nyert. Tanulmányi kirándulást Brassó-Sinaiba rendeztek. A beiratkozott 94 tanuló közül a tanév végén 90 tett osztályvizsgálatot. *Osztályisméltésre* utasított 2, tehát 2-22%, *javítóvizsgálatra* pedig 8, tehát 8-89%. A tanulók előmenetel közepes. Az ifjusági önképzőkör Sándor Domokos és Végler Gyula tanárok vezetése mellett szép munkásságot fejtett ki.

Másfélszázalékos megyei pótdadó. Damokos alispán körlevelben értesíti a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy a vármegye törvényhatóságának 1905. évi október hó 18-án tartandó közgyűléséhez a vármegyei tisztviselői nyugdíjalap javára 1-5% megyei pótdadó kivetése iránt fog előterjesztés tétetni. Ugyanezen közgyűlésen a megyeházépítési alap javára már 50 évre megszavazott 3% megyei pótdadónak az 1906. évben leendő kivetésének és behajtásának engedélyezése iránt is fog előterjesztés tétetni.

Fizetik az adót. A kormány törvénytelenségeivel szemben alkotmányuk egyetlen biztosítékát kizárólag a vármegyék passzív rezisztenciája képezi. Udvarhelyvármegye hazafias közönsége csaknem az elsők közt sietett kimondani, hogy a törvénytelen kormánynak sem adót, sem ujonczot nem ad. Ezzel szemben most minket arról értesítenek, hogy Zet-laka községben egyik pénzügyi tisztviselő a közönséget adója befizetésére biztatja. A hirt fenntartással közöljük, mivel pénzügyigazgatósági tisztviselőink hazafias maguktartásában távolról sincs okunk kételkedni, s hirtörésünk konkrét esetet nem is hoz fel, mindazonáltal szükségesnek tartottuk felemlíteni a dolgot, hogy a legkisebb kétely is, mely a nemzeti ellenállás csorbitását czélozza, eloszlást nyerjen. Éppen ezért illő reverenciával várjuk a felvilágosítást.

Uj ügyvéd. Dr. Török Pál a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt m. hó 30-án az ügyvédi vizsgát sikerrel letette.

A kassai áldozat özvegyének. A két hős hadfi által gyáva módon legyilkolt Klein Lipót betűszedő özvegyének és családjának részére, Gerő Gyula urtól a következő gyűjtőlistát vettük: Fábrián József, Gerő Gyula 2—2 k., Virágh József 1 k., Nemő, Jv. 20—20 fill., G. né 60 fill., N. N., B. M. 20—20 fill., D—r 60 fill., Nuszbaum Ignác, Csató és Kun 1—1 k., Sterba Ödön, N. N. 20—20 fill., N. N. G. S. 40—40 fill., Monori József 1 k., N. N., Pálosy Albert, Henter, Soha A. 20—20 fill., Foltényi Elemér 1 k., Balogh 20 fill., Huber Antal 1 k., X. Y. 40 fill., W. A. 20 fill., Fernengel Gyula, Hirsch H. 1—1 k., Szöllősi Samuné 2 k., N. N., B. Ö., Sükösd Miklós 1—1 k., Gyertyánffy Albert 20 fill., Pávelka Jenő 50 fill., Dr. Pál Ernő 2 k., Dr. Pálffy Jenő, St. M. 1—1 k., Vánky 40 fill., Gábor Zs., Hallbich Jakab, Gábróvits Kornél, N. N. 1—1 k., Tamás Balázs 60 fill., Szebeny Antal 40 fill., Márk testvérek 80 fill., Sámson Lajos 40 fill., Szentpétery Gergely 80 fill., Vajda Lajos 1 k., Soó D. 40 fill., Schloszer Vilmos 80 fill. Összesen 37 kor. 30 fill. Ehhez hozzáadva szerkesztőségünk 3 korona adományát, az összes gyűjtés összege 40 kor. 30 fill., mely összeget Kleinének Kassára elküldtük.

Nagy idők tanuja. Egy derék, öreg polgártársunk hunyta le örökre szemeit: Id. Szentés Gábor 48-as honvéd, 44 éven keresztül városi képviselő-testületi tag, ev. ref. egyh. presbyter, életének 87-ik, boldogházasságának 62-ik évében f. hó 5-én éjjel meghalt. A szorgalmas, munkás és közbecsülésnek örvendő polgártársunkat neje szül. Torday Rózsalia, számos unoka, dédunoka és rokon gyászolja. Temetése ma délután 4 órakor fog megtörténni az ev. ref. egyház szertartása mellett.

Uj zenetanár és iskola. Kövesy Ferencz okl. zenetanár és karmester Budapestről, városunkban szándékozik letelepedni. Kövesy, Kertész Albertnéval nagyobb városok mintájára egy zeneiskolát tervez létesíteni, a hol a növendékek a zene és énekben szakszerű fokozatos kiképzetésben részesülnek és pedig a vonós zenét Kövesy, a zongora szakot Kertészné, az éneket meg beosztás szerint tanítanák.

A parajdi sőüzem kibővítése. A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara a mult szombaton tartotta meg a nyári szünet után első teljes ülését Tauszik B. Hugó elnöklése mellett. Tárgysorozat rendén bejelentette az elnök, hogy a székely-ipari akció nagyobb meretűvé tétele tárgyában a keresk. minisztériumban aug. 28-án tartott ánketten a kamara képviselőlele részét vett és örömmel járult tapasztalás nyomán azokhoz az intézkedésekhez, melyeket a minisztérium tett és tenni szándékozik iparunk fellendítése érdekében, ezuttal ismételve a leggyorsabb orvoslást igénylő bajokra. A keresk. miniszter leirata nyomán intézkedéseket tesz a kamara a magyarói székely varrotas házi iparszerű terjesztése tárgyában. Tudomásul vétetett, hogy az elnökség a közös hadsereg és m. kir. honvédség 1906. évi lábbeli szükségletének szállítása kapcsán a szükséges intézkedéseket megtette a székely iparosok javára. Örvedetes tudomásul vette az elnök jelentéséből a teljes ülés, hogy a székelyi ipari pályán nevelése ügyében lényeges változások várhatók. Nevezetesen azok képzése első sorban székely vagy ehez közeli városokban történik nagyobb fixpontokon, a tenonczok számára

internátusokat létesítenek; a székelyi ipari gyáripari képzését beszüntetik s az így felszabaduló segélyt magán ipari képzésre fordítják a kiválóbb ifju iparosokat kellő gyakorlat után a székelyföld megfelelő vidékein segítik letelepedni. Hasonló örömmel fogadta a teljes ülés Szakáts Péter titkárnak illetékes helyről vett információ alapján tett azon jelentését, hogy a kormány a székely akció keretében „a kamarának évről évre ismételt felterjesztésében foglalt érveknek engedve” az egyetlen székely sóbányának: Parajdnak nagyobb arányú fejlesztését vette tervbe. Evégből megállapodás történt a kisküküllői helyi érdekű vasúttal, hogy a küküllőszeg—sóváradi vonalat Szóvátán át Parajdig meghosszabítja, mi által a sóbánya termékei vasúti forgalom tárgyává lesznek. A pénzügyminiszter utasította a parajdi sóbánya hivatalát, hogy az eddigi évi 45 ezer méter-mázsa helyett 200 ezer m. m. sótermelésre rendezkedjék be és azt az eddigi évi 5 hónap helyett egész éven át tartó üzem keretében aknázza ki. Egyidejűleg utasította a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságot, mint a m. kir. sójövődék vezérigénységét is, hogy Parajdon nagyobb szabású üzemtelepet és sóörlo malmot építsen a különféle sófajok és sajtolt marhasó előállítására. Mindeme rendelkezések már folyamatba is vétettek: a parajdi sóbányában új tárnát nyitottak: a vasút; sóörlomalom építése megkezdett és oly gyorsan befejeztetik, hogy a jövő év elején a vasút és sófeldolgozás Parajdon tényleg meg is indul. A Székelyföldnek egy eddig teljesen elzárt kincsves völgye nyílik meg a közforgalomnak és értékesítésnek: fürdők jönnek itt nagyobb divóba; nyersanyagok kerülnek értékesítésre; száz meg száz munkás jut kenyérhez. Valóban nagy vívmány, melyért örökre hálás lehet Parajd és vidékének lakossága mindazok iránt, akiknek e reformok létesítése körül érdemük van. Végezetül több állami támogatásért folyamodott székely kisiparos kérése nyert pártoló elintézését.

Állatkiállítás Oklándon. Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület állatkiállítását Homoródoklándon holnap, okt. 8-ikán tartja meg. A kiállításon kizárólag erdélyi magyar fajta tehének és üszök díjaztatnak.

Az Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Gyergyó-Szentmiklóson fiókintézetet, Marosujvárt pedig kirendeltséget létesített. Így e pénztáraknak a Székelyföldön immár nyolcz fiókja, illetve kirendeltsége működik.

Postai pénzküldemények értékesítése a községekben. A nagy- és kisközségek címére akár a községi pénztár javára, akár állami adó fejében postán érkező pénz- és értékküldemények, nevezetesen pénzeslevelek, pénzcsomagok, postautalványok hiánytalan elszámolásának ellenőrzése céljából a belügyminiszter a pénzügyi- és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg körrrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. Nagyközségekben, mint a körrrendelet mondja, a szóban levő pénz- és értékküldeményeket a posta a községi pénztárnok és ellenőr együttes aláírására szolgáltatja ki. Az aláírások mellett a községi pénztár bélyegző lenyomatát kell alkalmazni. Az átvételre jogosultak aláírásának és a községi pénztár bélyegző lenyomatának a postahivatalhoz való bemutatása és a községi előljáróság által kiállítandó és a járási főszolgabíró által láttamozandó értesítőmennyel történik. Egyidejűleg a nagyközség képviselő testülete által a bíró részére kiállított hivatalos meghatalmazás érvényét veszíti, azonban továbbra is a postahivatal őrzetében marad. A kisközségek címére érkező pénz- és értékküldeményeket a posta csak abban az esetben szolgáltatja ki a postai kézbesítő okmány bemutatójának, ha a kézbesítő okmány a községi bíró névaláírásán kívül az illetékes körjegyző aláírásával és emellett a körjegyzőség bélyegző lenyomatával is ellátva van. Felhívja a belügyminiszter a vármegyék közönségét, intézkedjék, hogy a vármegye területén levő körjegyzőségek a posta- (és táviró) hivatalhoz jelentsék be azokat a ki-községeket, a melyek a postahivatal kézbesítő körébe tartoznak. A bejelentések a járási főszolgabíró útján történnek, a ki azokat láttamozva, folyó évi október 15-ig a posta- (és táviró) hivatalhoz juttatja. Nincs megengedve, hogy a kézbesítő okmányokat a kisközség portómentes levélben küldje meg a körjegyzőnek aláírás végett s a körjegyző aláírás után portómentesen küldje vissza a kisközségeknek. A nyilvántartást egy-egy évi használatra kell berendezni. Ez a rendelet folyó évi november 1-én lép érvénybe.

Hamisított ötvenkoronások. A kereskedelemügyi miniszter rendeletben figyelmeztette a posta- és távirahivatalokat, hogy az ötvenkoronás bankjegyek elfogadásánál legyenek óvatosak. A rendelet kibocsátásának oka az volt, hogy egyik posta- és távirahivatalban a minap három darab ötvenkoronás bankjegyet foglaltak le. A hamisítványok alapszíne elmosódott világos rózsaszín, kivételük a valódi bankjegyeknél durvább, a fölíratban e helyett: „törvényes ércpénz”, „törvényes ércpénz” van s mind a három darabon „Serie 1045” és „48935” számozás van.

Új csepkőbarlang. Ismét egy csepkőbarlang, egy szépséges csodás létrejött kincse világszép Erdélynek fedeztetett fel Nagyküküllő megye egy ritkán látogatott és erdejében, *Alsó-Rákos község* közelében. A barlangot, amely egyik legszebb érdekessége lesz a földalatti Erdélynek, már régen ismerték, illetve tudták létezését a környéken lakók, de egy pár lépésnél beljebb nem járt senki sem, még a hegyi pásztorok is elkerülték a barlang száját, mert az élénk fantáziájú nép titokzatos regéket mesélt a sötét és az első belépésre visszatartó sziklaüregről. Nemrégiben Péter Pál miskolci tanársegéd egy parasztember kíséretében átkutatta a barlangot és meglepő eredményre jutott. Nehéz küzdelmek között haladt át be a föld nyomában levő koromsötét üregbe, de nemsokára gyönyörű csepkőbarlang tárult szeméi elé. Habféhér ezüst csengésű csepkő függönyök függenek alá a falakról. A több mintegy kilométer hosszúságú barlang mentében száz meg száz féle csepkő alakzatok vannak köztük több víztartó medence, melyekbe felülről kristálytisza vízcsöpek hullanak különböző időközökben. Némely helyen korom fekete a mészkő, más helyen meg a magnézium fénye tiszta rózsaszín, vagy fehérrel érzett áttetsző csepkő kárpitokon tör át. A barlang utvonalaiból két oldalt folyósók ágaznak el, melyek kísérteties vizhangot adnak a léptek zajára. Kristálytisza csermely kigyózik végig a barlangon és itt-ott elbujva a sziklába gyors kanyarodásokkal tűnik fel, mint kigyó s a mészkőfalakon bukdácsolva gyorsan fut ki a barlang bejáratán. Az első részét a barlangnak egy remek kut teszi érdekessé és a bejáratát a lombok sűrűje fedi el. Még nem látta olyan ember, a ki a révi barlangot is ismeri, hogy a *kettő* között hasonlatot tegyen, de a leírásból ítélve, ha nem is olyan szép, de megközelíti cseppkő képződményeivel és még teljesen nincs is átkutatva, mert a patak eredete még ismeretlen s a mely szakadékok, üregek, lépcsők felállítását teszik szükségessé. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület vezetősége nemsokára kirándul az alsórákosi barlanghoz, hogy azt átkutassa, járhatóvá tegye, annál is inkább, mert a környékbeli urak robbantani akarják a barlang járható részét, a mely szakértők nélkül könnyen a szép és kirándulásokra igen alkalmas barlang pusztulását vonná maga után.

A székelyek kivándorlása. Kathonay Domokos, kit nem régen neveztek ki kivándorlási felügyelőnek, a napokban bejárta az egész Székelyföldet. A felügyelő több titkos ügynököt fedezett föl, kik titkon a székely jobb gazdákat Amerika földjére csábítják. Bremai Missler F. kivándorlási ügynök leveleit lefogalta, s a megtorló eljárást már folyamatba is tette. Az ügynökök csábításának több székely ember felült s a mult évben is óriási volt azokak száma, kik hazájukat odahagyva, Amerikába eveztek.

„A németke.” E címet Mikszáth Kálmánnak egy remek elbeszélése viseli, melynek éppen most szomorú aktualitása is van: tárgya abból az időből való, mikor Tisza Kálmán kormányzása alatt rendeletet bocsátottak ki a német nyelv tanulására és a véderő-vita javában dühöngött a főváros utcáin. Ez izgalmas idők emlékeit eleveníti fel Mikszáth e híres novellája, melyet öt mással egyetemben most tesz közzé a „Magyar Könyvtár” legújabb sorozatának 429. és 430. száma. Ugyancsak Mikszáth neve ékesedik a sorozat másik két számán, mely a „Kisérlet Lublón” című gyönyörű kis regényt tartalmazza, a szerző jegyzeteivel és forrásainak ismertetésével együtt. El lehet hát mondani, hogy a „Magyar Könyvtár” kitűnő auspiciumok alatt indítja meg új évfolyamát, mely immár a kilencedik. — A „M. K.” egy-egy száma 30 fillér; az összes eddig megjelent számok jegyzéke minden könyvkereskedésben kapható, vagy a kiadócégnél: Budapest, Andrassy-ut 21.

„A polgár” cím alatt, dr. Vásonyi Vilmos országgyűlési képviselő szerkesztésében egy független, demokratikus irányú napilap jelenik meg, a mely olcsósága mellett igen változatos és kitűnően szerkesztett lap. „A polgár” külön meglepő kedvezéssel szolgál az idén előfizetőnek, a mennyiben karácsonyra gyönyörű *Naptárral* ajándékozza meg őket. „A polgár naptára” 250—300 oldalon, művészi kiállításban, számos művészi képpel, legjobb írónk elbeszéléseivel, költeményeivel és karcolataival fog megjelenni. Benne lesz az év története is képből és írásból, azonkívül számos hasznos, oktató, orvosi, jogi, stb. tanácsadó cikk, úgy hogy e naptár szinte nélkülözhetetlen szükséglet fog betölteni a polgári családokban. „A polgár naptára”-t megkapja „A polgár” minden előfizetője. „A polgár” előfizetési árai, melyek ellenében a lapot a házhoz szállítják:

Egész évre 16 kor. Félévre 8 kor. Negyedévre 4 kor. Egy hónapra 1 kor. 40 fill. — Kiadóhivatal; Budapest VII. ker. Eötvös-utca 37. sz. 1905. november 1-től pedig VI., Nagymező-utca 12. sz.

x **Árpád-utca 3. szám** alatt egy emeleti butorított szoba kiadó.

x **Ma este tréfás-estély** a Budapest-szállóban.

KÖZGAZDASÁG.

Papirgyár a Székelyföldön. Igen érdekes és a csik-megyei székelység jövőjére elhatározó befolyású tervet pendített meg Csikvármegye néhány lelkes fia. Figyelemben véve ugyanis, hogy a vármegye területén egyetlen ipari alkotás, egyetlen oly gazdasági intézmény sincs, mely a nép anyagi gyarodását előmozdítaná, elhatározták, miként Csikvármegye részvény társasági alapon *papír gyárat létesítenek*. Tekintettel arra, hogy az állam kezdeményezését nem várhatják, mivel munkát adni a kivándorolni készülő népnek, felette sürgős teendő, már most kibocsátották a megfelelő felhívást a szervezkedésre. Magunk akarunk saját népünkön segíteni, — mondja a felhívás, — midőn elhatároztuk, hogy fából a papiranyagok előállítására egy alkalmas gyárat létesítsünk és pedig azért, mert népünknek gyáriparra szüksége van. A gyár kénytelen az élelmi cikket helyben, tehát tőlünk megvásárolni és kénytelen a munkát nekünk adni. És ha mi magunk csináljuk a gyárat: úgy a tőke és gyári termelés haszna is a miénk marad. Miután pedig a papiranyagok (cellulos) előállítására szolgáló gyár éppen azt a faanyagot dolgozza fel, melyet eddig még az idegen tőke megvetett és a nyakunkon hagyott, mely nálunk még nagy bőségben van s melyet ipari feldolgozás után lehet a legjobban értékesíteni, mivel a feldolgozás által nemcsak értékben nyer, de a nagy szállítási költség nem terheli többé: úgy kétségtelen, hogy az általunk tervezett gyár létesítése sürgős érdeke az egyeseknek, a községeknek, az egyházmegyéknek, a közbirtokosságoknak és a vármegyének, mert ezek mindannyian erdőtulajdonosok és oly fa értékesítésről van szó, melyet ma alig lehet eladni, s akkor is igazán nevétséges árért. A gyárat a következő tervszerint akarják létesíteni: 1. Papiranyagok gyártására szolgáló (cellulos) gyárat létesítünk részvénytársasági alapon, 50 évi időtartamra és pedig a vármegye területén. 2. Az alapítóke 2.000.000 koronában állapítatik meg, mely 200 koronás részvényekre oszlik és 10.000 ily részvényből fog állani és a mely tőke részvény aláírás után szereztetik be. 3. Minden aláírt 10 drb. részvény egy szavazásra jogosít. 4. Az aláíráskor részvényenként 10% azonnal, 20% az alakuló közgyűlés napján, a 70% az igazgatóság által meghatározandó időben és részletekben lesz fizetendő.

TAVIRATOK.

Budapest, okt. 7.
(Érk. d. u. 6 ó.)

A helyzetről.

„Az Ujság” egyik munkatársa ma megkérdezte Kristóffy belügyvezetőt, hogy mit szól Tisza István grófnak az általános titkos választói jog ellen, cikksorozatában felsorolt argumentumaira.

— Mélyen sajnálom, mondta Kristóffy, hogy Tisza gróffal politikai ellentétbe jutottunk. Ez is bizonyítja ama bontó erőnek jogosságát, melyet az általános választói jog kérdése magába rejt, de mai viszonyaink közt éppen erre van szükség, mert az igazi kibontakozás és az országos helyzetnek javítása csak akkor fog kezdődni, ha általános választójog bomlasztó hatása folytán, elvi alapon álló új és egészséges pártkeretek fognak alakulni.

A válság dolgában ma nevezetesebb esemény nem történt, s Fejérváry miniszterelnök bécsi utazása előtt nem is történik lépés a döntés felé.

Hogy a miniszterelnök mikor utazik Bécsbe még nem tudni.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája
Telefonszám 14.:

Nyíltér.

Fogműterem.

Teljesen modernül berendezett fogászati műtermem, Árpád-utca 10. sz. a. helyeztem át. Midőn ezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, egytuttal tudatom azt is, hogy mindennemű fogtechnikai munkát végzek. Munkáimért teljes jóállást vállalok. Jutányos árak, pontos és szolid kiszolgálás. Tisztelettel:

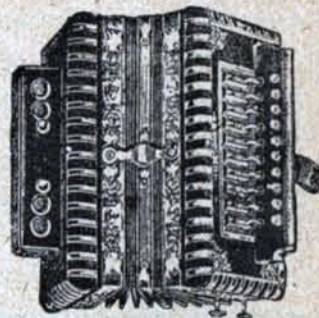
Dr. Kovács Géza,
fogorvos.

ÁRJEGYZÉK

minden hangszerről kivá-
vánatra ingyen és bér-
** mentve küldetik. **

Első kézből, a gyárban
vásárol Ön olcsón és
legjobban!

Első magyar vi-
mos erre berende-
zett hangszergyár

Stowasser J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító,
a Rákóczi-tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója
BUDAPEST, II., Lánchíd-u. 5.

A jánljő... gyárban készült általánosan elismert
különleges (szpecialitás) fa-, rez-, fuvó és vonós
hangszereit, ezimbalmokat stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3, 4, 5, 6 forinttól feljebb a legjobb
felszerelésben.

Hangfokozó gerenda mely által bármely
hegedű vagy gordonka
sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (birtos
siker); hegedűbe javításul 4 frt.

Harmonikák legjobb, erős, elpusztíthatatlan
hangokkal. 2,50, 3, 4, 5 forinttól
feljebb. Különleges acélhangú hangversenyharmoni-
kák, saját minták.

Tárogató rozsfából ujezüst bil-
lentyűvel és iskolával
30.— forinttól feljebb

Harmoniumok, világhírű legjobb gyár-
mány, 65 forinttól feljebb

Zenekarok teljes felszerelésre előnyös
feltételek mellett, jutányos ár-
ban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb
katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javitások az összes hangszereken, külön-
legesen szakosított pontossággal, ju-
tányos rban eszközöltek.

**Kezesség minden egyes
hangszernél
Kivitel nagyban és
kicsinyben**

Póthirdetmény.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület
által Homoródokládon, 1905. október 8-án
rendezendő

állatkiváltásról

kibocsátott hirdetményben kitüntetett díjak a
következésképpen módosítottak:

I. Kisborjus teheneknél: 1-ső díj 80, 2-ik
díj 60, 3-ik 40, 4-ik 30 korona.

II. A) 3 éves üszöknél: 1-ső díj 50, 2-ik
30, 3-ik 20 korona.

II. B) 2 éves üszöknél: 1-ső díj 45, 2-ik
25, 3-ik 20 korona.

A kosok, juhok és sertések tulajdonosni
dicsőre oklevelet fognak kapni.

Kizárólag erdélyi magyar fajta tehének és
üszök díjaztatnak.

H.-Oklánd, 1905. szeptember 25-én.

Szabady Tivadar,
társelnök.

Daniel Lajos,
elnök.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszert, mely
már több mint 35 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult községnél,
csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a
„Horgony” védjeggyel és a Richter cég-
jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és úgyszólván minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: Török
József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz”, Prágában,
Elisabethstrasse 5 neu.

Mindegyik székföldes.

Szám 7109—1905.

alisp.

Udvarhelyvármegye alispánja.

Hirdetmény.

A budapesti Székely Egyesület az Ács Károly-féle alapítvány kamataiból hat 40—40 koronás jutalom díjat tűzött ki 4 férfi és 2 oly székely születésű nő eseléd részére, kik legkevesebb öt év óta állandóan a megye területén egy munkaadónál szolgálnak s szorgalmukat, becsületességüket és hűségüket hivatalos bizonyítvánnyal igazolják.

Felhívom az ezen jutalom elnyerésére igényt tartó székely eselédeket, hogy pályázati kérésüket, a szolgálati hely és idő kimutatása mellett, a kör- és községi jegyzők közvetítésével a járási főszolgabírák, városi tanács útján hozzám folyó évi november 10-ig bezárólag adják be.

Székelyudvarhely, 1905. évi szeptember 29-én.

Alispán helyett:

Ádám Albert,
főjegyző.

Én, Csillag Anna

185 cm. óriás hosszú Loreley hajamat az általam feltalált kenőcs 14 bavi használatát után értem el. Ezen kenőcs az egyedüli szer a haj ápolására a növény elömozditására, a fejbőr erősítésére; uraknál erős és teljes szakállt növeszt és már rövid idei használat után a hajnak, mint a szakállnak természetes fényt és teltséget kölcsönöz és megóvja ezeket a korai megoszulástól egész késő aggkorig.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.

Postai szétküldés naponként az összeg előzetes beküldése vagy utánvétellel az egész világra gyárból, hova minden rendelés intézendő.

Csillag Anna Wien, I., Graben 100

Kiadó lakás. Az „Erzsébet”-szálloda emeletén levő nagyobb lakás, Hann Károly tanár ur 7 évi itt lakása után a városról eltávozása folytán megüresedett, mely lakosztály folyó évi október hó 2-ától kiadó. Értekezhetni tulajdonos Dézsy Antalnál.

Legjobb, legkiadósabb s ezért a legolcsóbb szappan. Ment minden káros alkatrészekről. Mindenütt kapható.

Egy vagy két jó nevelésű fiú kedvező feltételek mellett **tanoncznak** azonnal felvétetik **Haab és Heitz cégnél**

SCHICHT-SZAPPAN!

(„Szarvas” vagy „kulcs” szappan)

Legjobb, legkiadósabb s ezért a legolcsóbb szappan.

Ment minden káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht” névvel és a „szarvas” vagy „kulcs” védjeggyel legyen ellátva.

Sz. 488. 1905. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-udvarhelyi kir. törvényszéknek 1905. évi 4333/p. számú végzése következtében Dr. Válcsik Ferencz ügyvéd által képviselt, Oláhfalvi és Homorómenti takarékpénztár javára, ifj. Dombi Ferencz és t. Abásfalvi lakosok ellen 100 k. s jár. erejéig, 1905. évi szeptember hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1113 k. becsült következő ingóságok. u. m.: 1. Szász Pálnál 3 szekér széna, 1 járom és 1 vaseke. 2. Deák Andrásnál 2 ló, 1 szekér és széna. 3. Ifj. Dombi Ferencz-nél széna, elegy buza és 1 szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a h.-oklándi kir. járásbírószág 1905. évi V. 249/2. számú végzése folytán 100 k. tőkekövetelés, ennek 1904. évi június hó 24 ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 94 kor. 75 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, H.-Abásfalván alperesek lakásán leendő megtartására 1905. évi október hó 16-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Oklánd, 1905. évi október hó 2-ikán.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó

Csak 5 korona

4 1/4 kiló (körülbelül 50 darab) kevéssé megsérült enyhe, finom

PIPERE-SZAPPAN

rózsa, lilliomtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin és gyöngyvirágból szőpen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

SCHEFFER D. SANDOR
Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3.szám.

Szám 529—1905.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegye közpörházánál 1906. évre szükséges 570 köbméter tűzifa beszerzése céljából árlejtést hirdetek. A szállítandó famennyiség 1 méter hosszú kemény hasáb és száraz bükkfa kell legyen és rövid ölekbe lesz rakandó. Ajánlatok 200 köbm. mennyiségű fára is elfogadhatnak.

Vállalkozni öhajtók kötelesek 1 kor. bélyeggel ellátott írásbeli zártajánlataikat 50 korona bántpénzzel ellátva, f. év október 10-ig hozzám annál inkább beadni, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyejmembe nem vétetnek. Az árlejtési tárgyalás a kórházi iroda helyiségében f. év október 14 én d. e. 10 órakor fog megtartatni, hol a feltételek is meg tudhatók. Sz.-udvarhely, 1905. szept. 28.

Dr. Imreh Domokos,
ig. főorvos.

Első Styriai kötőgépgyár

Fogl J. L. műgépész — Magyarországi képviselet és raktár

Budapest, Teréz-körút 20.

A leghiresebb kötőgépek

házi és ipari célra részletfizetésre is kaphatók.

Árjegyzék ingyen, bérmentve.

Varrógép, kerékpár javító m. t. b. e. y.

Udvarhelyvármegye közpörházától.

Szám 530—1905.

Árlejtési hirdetmény.

Az udvarhelyvármegyei közpörházban 1906. évben állandó betegek élelmezésének biztosítása iránt folyó év október 22-én d. e. 10 órára a kórházi iroda helyiségében árlejtést tűzök ki.

Vállalkozni öhajtók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlataikat f. év október 16-ig hozzám annál inkább beadni, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyejmembe nem vétetnek. Az élelmezési feltételek a kórházi irodában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Sz.-udvarhely, szept. 28.

Dr. Imreh Domokos,
kórházi ig. főorvos.

782—1905. szám.

kj..

Hirdetmény.

Szentegyházás-Oláhfalva község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező **Lobogó-fü-dő**, mely áll 18 lakszoba és 2 hideg tükörfürdőből, 1905. október 22-én 6, esetleg több évre haszonbérbe adatik. Kikiáltási ár 600, azaz hatszáz korona, bántpénz ennek 10%-a

Alkalmos vevő esetén örökáron is eladatik.

Szentegyházás-Oláhfalván, 1905. szeptember 7-én.

Balázs István,
k. főbíró.

Kitűnő minőségű és legmagassabb szilárdságu portlandora cementet olcón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.